

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset” Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. — Ezen kedvezmény csakis az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legcélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**
Negyedévre **3 korona.**

TÖRTÉNETI REGÉNY.
(5. folytatás.)

MÁTYÁS KIRÁLY SZERELME.

Irta: **Rudnyánszky Gyula.**

V.

Is jutott és menten csapatot indított a spielbergi vártól hat mérföldnyire.

Ő maga állt a csapat élére s a vezérek nem tudták elképzelni, hogy mit akarhat a király.

Másnap aztán megtudták.

Nagy társzekerek érkeztek a táborba, melyeket a király csapata az ellenségtől kobzott el és a magyar seregnek ettől kezdve csupa dinom-dánom volt az élete.

Zeneszó mellett, tánczolván, dalolván, boros kupákat üritgetve folytatták a vár ostromát. A falakon egyre több rést ütöttek és végre Kinizsi Pál feltűzte az első magyar lobogót a vár fokára.

Podjebrád király eszeveszetten menekült ki a várból s biztos helyről, messze földről könyörgött békét a magyar királytól.

Mátyás most már alig akart megbocsítani a folyton áskálódó, szószegő öreg királynak és a vén róka csak teljes megalázkodás árán engesztelhette ki a királyt.

Személyesen jelent meg

nála és esküvel fogadta, hogy többé nem háborgatja Magyarország fejedelmét, ha pedig meghal, a cseh korona örökségül a magyar királyra száll.

VI.

Csendes bánatba merülve gondolt Szép Ilonka imádott hősére, a királyra.

Szerelme határtalan rajongás volt. Reggel, este mindig Mátyásért imádkozott. A futó felhőkhöz beszélt és azt üzentte velük kedvesének, hogy térjen vissza teljes dicsőséggel.

A virágoknak, a méheknek, a patak habjainak szerelméről suttogott és epedve nézett a távolba, nem látja-e visszarepülni fehér galambját, melyet a királyhoz üzenettel küldött.

Mikor megjött a galamb, összevissza csókolt, keblére ölelte, friss vízzel itatta, tenyeréből tiszta buzával etette; azután kivette szárnya alól a selyem-szállal odakötött levelet és a boldogságtól zokogva olvasta a király levelét.

Meg is írta reá a szerelmes választ nyomban, hű

FEBRUÁR.

szívének sóhajtásával töltötte meg és telesirta bánatos szemeinek omló záporával.

De jött aztán egyszer fehér galamb helyett vijjogó vérese.

Ilonka éppen a vár fokán állt és lenézett a völgybe, midőn a felvonó hid előtt lovas vitéz jelent meg.

— Itthon van-e Babócsy Péter uram? — kérdezte az uti portól fáradt utas rekedt hangon. És a feleletet be sem várva tette hozzá:

— Mert fontos üzenetet hoztam neki Ujlaki uramtól a király dolgában.

Ilonkának megdobbant a szive.

A király dolgában! Mit üzenhet Ujlaki Babócsy Péternek a királyról?

A futár bizonyosan megtévedt: itt kereste Babócsyt; mert nem tudta, hogy a király parancsára a gögös bitorló kivonult a várból.

Ezek jót aligha akarnak.

Ilonkának minden csepp vére a szive felé áradt. Meg kell tudnia a titkot.

És bebocsáttatá a követet és ügyes szóval, ital bor segítségével átvette tőle Babócsy számára a levelet.

Rémülten rázkódott össze, mikor a levelet átolvasta.

Az elégedetlen főurak összeesküvést forraltak Mátyás király ellen.

Csak homályos czélzások, titkos jelszavak voltak ugyan a levélben; de Ilonka a szerető szív éleslátásával így is megértette a gonosz tervet.

Nagyatyjához rohant, hogy rábeszélje őt, induljon rögtön a királyhoz hiráddal.

Igen vén ember volt Szép János, de azért Ilonka egy perezig sem kételkedett, hogy meghallva a hirt, azonnal utnak ered. Hiszen oly sokszor vetette kockára életét Hunyadi János mellett és szebb halált álmában sem kíván, mint hogy Mátyás királyért, a király életét, szent személyét megoltalmazva onthassa vérét.

Midőn azonban Ilonka belépett a nagyapóhoz, iszonyu sikoltással rohant az öreg ember ágyához.

Ott feküdt az ősz férfi merev szemekkel, lihegő ajakkal, kétségbeesetten vívódva a halállal.

— Gyermekem, az Isten vezérelt ide! Én nem tudom, mi történt velem, mikor föl akartam kelni az ágyból, elszédültem és erőtlően roskadtam vissza. Érzem, hogy utolsó perczeimet élem. Magadra hagyalak, anélkül, hogy gondoskodhatnám rólad. Mi lesz veled, szegény Ilonkám?

— Velem ne törődjél, édes nagyapó, megvéd engem a jó Isten, aki eddig megvédelmezett. De a király... a király...

— Mi van a királylyal?

— Meg akarják ölni. Gara, a Rozgonyiak, Ujlaki, Perényi, sőt Vitéz János érsek is...

— Vitéz is?

— Leghívebb barátai mind, mind.

— Akkor menj utána, gyermekem, vidd hirül

neki. Ne bizd másra. Senkire se bizd. Magad menj. Én majd lezárom szemeimet egyedül és reátok gondolok, terád, édes egyetlen unokám és dicső királyomra.

A halállal küzdő nagyapá homlokon esókolta és megáldotta unokáját.

És Ilonka elhagyta haldokló nagyatyját, hogy megmentse a királyt.

A bakonyi rengetegen keresztül indult utjára.

Lement a forráshoz, melynél Mátyással megismerkedett és a forrás fölött hajladozó vadrózsabokkal egy szál rózsalevelet tépett le s azt keblébe rejtette.

Ez az egy szál rózsalevél lesz az ő utitársa, az ő védelmezője.

Aztán bement a kiesi kunyhóba és ott férfiruhát öltött magára. Egyszerű daróc volt a ruhája s hosszú egyenes tőr volt a tarsolya mellett.

Amint a kunyhóból kilépett, a forrásnál egy töpörödött asszonyt pillantott meg. Szegény ruhája, galambősz haju asszonyt, akinek a tekintetétől nemes méltóság és végtelen szenvedés tükröződött.

Lehajolt a forráshoz és kis kagylóval merítve a vizet enyhítette szomját.

Mikor Ilonkát meglátta, esendesen közeledett feléje.

— Ifju legény, ha jó szived vagy, igazíts utba. Rég nem jártam erre: nem emlékszem, messze van-e még ide a nemeskúti vár?

— Nincs messze, anyókám. Ha itt a forrás mögött a gyalogösvényen fölmegy a kis kunyhóig, annak tisztásáról megláthatod a magasban a várat. Ha jó négy órát gyalogolsz egyfolytában, oda is érhetsz, csak mindig jobbra tarts a nagy vágásokon keresztül.

— Köszönöm, fiam, az Isten áldjon meg.

— De mit akarsz te a nemeskúti várban?

— Mit akarok a nemeskúti várban? Magam sem tudom. Rég elszármaztam ebből az országból; nem tudom, kiket találok a nemeskúti várban.

— Hát hagytál ott valamit?

— Hogy hagytam-e? Ott hagytam két drága kincsemet, mikor a harmadiknak keresésére indultam.

— És megtaláltad a harmadik kincsedet? — kérdezte Ilonka reszkető hangon.

— Megtaláltam és el is vesztettem.

— Istenem! De vigasztalódjál, jó anyám, az itthon hagyott két kincsedet is megtalálod még.

— Mit tudsz te ahhoz, kis legény!

— Én tudok csak igazán. Itthon hagyott két kincsed: az édes atyád meg az egyetlen gyermeked. Édes atyád most haldoklik az ősi várban ha sietsz, még életben találsz.

Leányod pedig, akit rábízta, itt áll előtted. Mert te az én imádott édes anyám vagy, nemeskúti Szép Gergelyné.

Anyja és gyermeke egymás keblére borultak és a visszakerült anya elbeszélte husz éves rabságának szenvedéseit. Megtalálta férjét török rabságban s a

helyett, hogy kiszabadította volna, ő is oda jutott. Pénzétől megfosztották és nedves torony fenekére vetették. Később rabszolgamunkát végeztek velük és tizenegy évig érezték együtt a megalázást, a török örök ostromlásait. Ekkor férje meghalt; de benne fönntartotta az életerőt az a remény, hogy még egyszer viszontláthatja házáját és gyermekét. Mennyit szenvedett, mennyit nélkülözött ezért az éltető reményért! Végre a magyar király követe szabadította meg őt kinos lánczaitól.

— Dobokai Imre! — szólt közbe Ilonka.

— Honnan tudod?

— Innen küldte őt Mátyás király.

— Szegény fiu, életével lakott hűségéért! István szerb vajda országában rablók támadtak meg bennünket. Dobokai Imre kis csapata véres harcra keveredett a gonoszokkal, akik a derék leventéket mind lekasaboltak. Engem azután véresre vertek és elbocsátottak, azt mondván, hogy: Eredj haza, mondd, el, hogy így jár minden vakmerő, aki Brankovics örökébe teszi lábát.

Anyja és gyermek könnye együvé folyt a szomorú történet elbeszélése közben.

Ilonka boldogan esókolta édesanyjának ruháját, kezét, arcát. Nemeskúti Szép Gergelyné pedig, miután kipihente magát, aggódva nézett gyermekére.

(Folytatása következik.)

Vesztett üdv.

*Remény, remény! oh mért kecsegtetsz,
Hogy más élet lesz majd ezentúl,
Máskép süt a nap fönn az égen...
S egyszer csak már én is megérem,
Hogy bú többé szívembe' nem dúl?*

*Oh mért kecsegtessz?... hisz nekem már
Olyan nehéz hinnem tebenned!
Bíztallál sokszor... mignem ismét
Elvetted a fényt, lelkem üdvét:
S vágyam mind, sorra, eitemelled.*

*Jobb volna tán, ha híredet se
Hallhatnám már, te csalfa tündér!
Mi lelkem csaknem összetörte:
Izzó vágy többé nem gyötörne
— Az elveszített földi üdvér!*

Kovács Zsigmond.

ASSZONYSZÍV.

Irta: *Nagyváradny Myra.*

(1. folyt.)

IV.

Szívbe mászón, vért forralón esengett, csattogott a nóta:

„Minek is a szerelem a világon?...“

— Azért, hogy boldoggá vagy azért, hogy boldogtalanná tegyen. — Derecskey mondotta ezt és félig

üritett veres boros poharát nála szoktalan duhajkodó mozdulattal koppintotta a fehér abroszhoz.

A szeme felvillant, olyan tüzes vad villanással, akár egy szerelemittas alföldi betyáré.

Aztán újra a higgadt, nyugodt érzelmein és arcjátékán uralkodó szalonhős lett. De mikor a fürdő orvos és egy öreg bányatanácsos társaságában lakásokra kísérték a hölgyeket, szenvedélyesen, követelőzően megszorította Ida kezét.

— Ida! ha minden elcsendesül elmegyek magához. Csendesesen, halkán... ha... ha... kérésemet, könyörgésemet nem hallgatja, ha... visszautasít... ha világosságot nem látok kiszűrődni az ablakából, akkor... Akkor?... — kérdé kissé kihívó büszkén, de megremegő hangon Ida.

— Akkor a kora reggeli gyors vonattal elutazom... Még negyvennyolc órai gondolkozási időt is adok azután... ha ezalatt sürgönyöz, csak egy egyetlen szót.

„Várom“, visszajövök, ha nem: úgy sohasem lát többé.

— Ah igazán?...

— Becsület szavamra mondom.

— Fogadást tesz rá.

— Ne tréfáljon Ida, én komolyan beszélek. Én nem ámitok soha, amit mondok az igaz: s amit felteszek magamban, azt török, szakad, véghez is hajtom.

— Például az elutazást?

— A valópert, az elutazást, és esetleg... csendesen, süttogóan, szomorúan beszélt immár a férfi: ... És esetleg ha vissza nem hív, a feltett szándékomat; akkor sohasem lát többé; Afrikába utazom, szenvedélyes vadász vagyok, ott a veszélyben keresek feledést, vagy ami egyszerűbb: főbe lövöm magamat; otthon...

— És a gyermekei?

— Maga végett árvák...

Egy szót sem sem szólhattak többet. Tinka hozzájuk csatlakozott, elpanaszolni, hogy megrontotta a gyomrát; sokat talált enni az áfonyás özgerincekből.

... És Derecskey Béla beváltotta fenyegetését: a reggeli gyorsvonattal csakugyan elutazott. Elutazott, mert a „Viola villa“ első emeleti ablakai sötétek maradtak. Nem gyult ki mögöttük a hívogató, biztató lámpafény, nem szűrődött ki egy sugár sem a csillag fényes sötét éjszakába. Az, akit nyugodt közömbös utja vitt el az ablakok előtt, méltán hitte, hogy a fehér függönyök megett csendes álmát alussza egy nyugodt kedély.

Hej pedig egy szegény szerető „asszonyszív“ vergődött ott kinosan, elkeseredetten folyt az áldatlan harc a háború a becsület és a szerelem között. Vajjon melyik fog győzni?...

Az első elbukhat, a másik elvérezhet, de bármelyiké legyen is a diadal, nem sokáig szokta tul élni az áldozatot. Rendesen az önvád mérgezi meg lassan.

V.

Vörös fényvel szállt nyugovóra a nap s a sziklás hegyek ormai homályba kezdtek veszni, mikor özveggy Dorlay Dezsőné a fenyvesből a sétatérre ért.

Javában szólt már a hat órai zene a sétatéren s a „menyecke“ hársfa alól kaczerán esengő női kacaj szállt a közeledő felé.

Legnagyobb meglepetésére, cousineját Tinka asszonyt látta ott, most már rikitó kék toiletteben,

s körülrte a főorvos gardirozása mellett a három tiszt. Hetykén esörögtek a kardok s minduntalan felhangzott a chablonos „meine Gnädige . . . ja wohl, meine Gnädige.“

Tinka asszony látszólag el volt ragadtatva hódítása által. Hiszen még a példaszó is szerényebb s megelégszik „egy csapásra két légygyel“ és ime, ő egy csapásra három főhadnagyot kerített hálójába.

Ida szökni akart, de nem sikerült. A főorvos utólérte és karonfogva vezette a hársak alá.

A tisztok szalutáltak s Ida beérte egy könnyed főhajtással. Kezet nem nyújtott.

Tinka asszony rosszalólag rázta az öke fejét, mit különben most azon tört, mikép lehetne a Mars urat egész a vacsora idejéig lebilineselni s aztán a többi asszony nem esekély boszúságára az ő esörtető kíséretökkel vonulni az étterembe. Különös, hogy a kissé ostoba és hiu asszonyok hasonló kérdésekben igen leleményesek. Noha a német nyelvet meglehetősen hamisan beszélt s folyton hadilábon állt a „Der, die, das“ triójával, badarságokat bár, de igen kedvesen tudott feesezni.

Ida az ő dallamos, édes hangján, kifogástalan nyelvezetével, igen keveset beszélt.

„Stolz und traurig“, mondták rá a tisztok.

E közben elkövetkezett a vacsora ideje s amitől Ida félt, aminek Tinka örvendett, az bekövetkezett, még pedig a hivatását lelkesen teljesítő főorvosi propositiójára, aki úgy tartotta, hogy a Tinka asszony-féle kurák kívánatos eredményét az ily kedélyes flirtek csak elősegíthetik.

Az arany czvikkeres tiszt meg édesen hajlott meg Tinka előtt.

„Meine Gnädige, darf ich wagen, meinen Arm anzutragen?“

A kecske szakállu ránézett Idára és nem merte pajtása példáját követni.

Am azért vigan folyt a vacsora.

A cigány ott huzta közel az asztalok mellett Ida kedvencz nótáit. A primás mosolyogva hajlongott, s szívvel-lélekkel Idának huzta. Mert az igazi muzsikás cigányt valósággal lelkesíti egy szerelmes szép asszony szempillantása. S Gyuricza primás még azt sem feledte el, hogy a „méltóságos kamarás ur“ neki barátságosan kezét nyújtott, mikor így szólt hozzá:

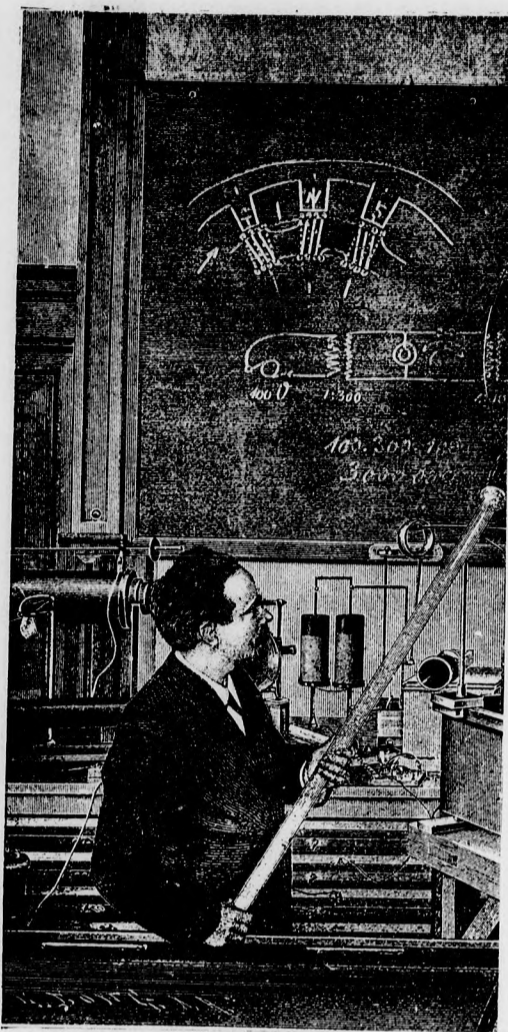
— Nézze barátom, ennek a szép barna asszonynak mindig mindenütt huzza el a nótáját.

És Derecskey, mikor a primással parolázott, egy szép új ropogós százast felejtett annak a markában.

Hogyan feledkezett volna hát meg Gyuricza az ordréről.

A nóta csak ép oly szívbe mászón, édesen szállt ki a szárazfa húrjai közül.

Csakhogy most nem a Derecskey Béla sötétkék szeméi tekintettek Idára mély szerelemmel, hanem

Előadások a villámosságról.

a monoklin keresztül Ritter Egon von Sauerampfen sárgás-fekete szeme villogott felé, miközben borizü hangon dudolta a tiszt:

„Eriqne a, erique a
Pussza galász
Nállamnál hüpp
Zeretöttre nem dallálsz.“

Ida sirni szeretett volna haragjában — s ime, nevetnie kellett.

Nevetni, megcsukló ideges hangon, mint az ideges asszonyok szoktak, mikor a torkukat egy különös megnevezhetlen érzés fojtogatja.

Miután mindannak, aminek kezdete volt, végének is kell lenni, így végre a vacsorának is vége lön. A főorvos és a tisztok elkisérték a hölgyeket az eszplánadeon át a fürdőépület hosszú folyosójáig, melyen át könnyen lehetett a Viola-villába jutni.

A gyéren világított keskeny folyosó fapallóján hangosan koppantak a kicsi cipők sarkai.

Kipp . . . kopp . . . kipp . . . kopp . . .

Egyebet nem lehetett hallani. Am egyszerre . . . igen . . .

Tinka asszony kérdé:

— Ida te . . .

Semmi felelet.

— Csuklasz? . . .

Csend.

— Csak nem? . . . ej, ej!

Ezen közben elérték lakásukat. Ida szobája a lépcsőházból nyílt, hevesen nyitotta fel ajtaját, a kulcs a zsebében volt; aztán minden szó nélkül leroskadt az első utjába eső tárgyra. A kofferje volt, a bolyhos, vörös plüsch takaróval leterített finom bőr utazóláda.

Fejét két tenyerébe hajtá és sirt, zokogott keservesen.

Tinka ijedten ide-oda tipegett, gyertyát, gyufát keresett s közbe lamentált, németül, mintha még mindig a fess katonákkal beszélne.

„Aber um Gottes willen, Ida, Ida! . . . ennyire alterálni magadat, ennyire . . . kinek fejebubján naponta telik a holdvilág . . . kinek a fülehegye sincs ki az adósságból. Akinek nincs annyi hajaszála, mint a hány nőt már szerencsétlenné, boldogtalanná tett . . . Akitől még a felesége is jónak látta elszökni. Akinek esekély vagyonára négy — sage — négy éhes, nevetlen örökös vár . . . s ezért epeszted te magadat, te, ki szép, fiatal és módos vagy . . . Ezért, aki nem szeret másként, mint bármely chanteuset, ballerínát, avagy paraszt menyecske . . . akinek csak a hiúságát csiklandozza, hogy a büszke, a hideg és megközelíthetetlen özvegy Dorlay Ida is belebolondult. Na, mert engedj meg ma chère, de aufrichtig gesagt, ez nem normális állapot, ez bolondság; több, ez örülség!

Ida talán nem is figyelt oda, vagy nagyon is értett mindent. Ki tudja — ő maga legkevésbé.

Szinte hangosan kiáltá cousinja beszéde közé:

— Szeretem, szeretem, szeretem.

Tinka asszony még inkább elrémült.

— Nem merlek egyedül hagyni... még valami... s miközben apró kövér asszonyok módjára ide-oda tipegett, jól szemügyre vett mindent, nem áll-e ki a falból valami nagy szög, amelyre egy kis selyem kendővel könnyen felakaszthatja magát egy 64 kilós asszony... nincs-e készletben valami méreg — egy elrejtett revolver?

Ida zokogása göresös, ideges nevetésbe csapott.

— Csak menj édesem bátran és aludj nyugodtan; eszembe sincs meghalni, élni akarok, élni, élni!...

Könyein keresztül szikrázva lobbantak fel sötét szemei és finoman metszett piros szája kéjesen vonaglott össze.

VI.

Minél sötétebb az éj, annál fényesebben ragyognak a csillagok; s minél inkább háborog az asszony lelke, annál nagyobb bizalommal tekint fel az égre.

Ida feltárta az ablakokat, s feltekintett a magasba, fel oda, ahonnan megnyugvás és béke száll alá a földre.

A hűvös augusztusi éjszaka fénylő csillagszemeivel biztatólag tekintett le reá, s a fenyőillatos gyöngé szellő jótékonyan simogatta lázban égő arcát.

És amint kissé megpihent háborgó lelke, lecsillapult forrongó vére, a néma esendben alkudni kezdett a szerelmes szív a józan észszel.

A szív suttogva, esendesen, bátortalanul kérdő:

— Hát bünt követek el én azzal, ha szeretek?

Az ész nyugodtan, érthetően felelt:

— Hogy a szeretet, a legnemesebb érzés bűnné váljék, az a körülményektől függ. És ha a szeretet, legyen az bármily tiszta és nemes, a társadalmi törvény szabályaiba ütközik, akkor az a világ ítélete szerint bűnszámba megy.

— De hiszen én szabad vagyok!

— kiáltá nekibátorodva a szív. Szerelmemmel nem esalok meg senkit. Férjem nincs, kihez hűtlen volnék, lánytestvérem nincs, kinek rossz példát mutatnék. Szabad vagyok! Szabad, szabad!

— Igaz. Te szabad vagy, de ő még nem az! — Emberalkotta törvény, egyházi áldás köti egy más asszony mellé... Egy könnyelmű, ledér, szívtelen nőhöz, ki megcsalta férjét, elhagyta családját. — De aki anyja a gyermekeinek.

Az asszonyszív egy nagyot, erőset dobant.

Hatalmas dobbanás volt. Ida összeremegett tőle.

A szív pedig tovább suttogott:

— Gyermek... az asszony életének legfőbb, legdrágább kincse, enélkül szegény a gazdag és gazdag a szegény, ha Isten adott neki. S fohász-szerű néma vágy szállt fel az ég felé:

Ha alászállna onnan egy édes piczi angyal, akit a szívére szoríthatna, akinek azt mondhatná: Az enyém és a tiéd.

És megszólalt újra az ész, a számító, a rideg ész:

— Ne hagyd magad a boldogság mámoros előérzetétől rabbá ejteni; jaj, százszor jaj annak a nőnek, ki előbb lesz anya, semmint hitves lett volna!

— Hát kellene, hogy csalódjam? ... Becsületet férfi nem szegi meg szavát, mit becsületet asszonynak adott.

— Ha, ha, ha, — nevetett gunyosan az ész. — Szegény asszony! Te nem ösmered a világot. A férfi becsületszava pl: a kártyaasztalnál döntőbb... ha az éjfélután becsületszóra tett ígérését déli harangszóra be nem váltja: becsülete elveszett... főbe kell lőnie magát, ha a becsületesség bélyegét nem akarja homlokán viselni... De „azt” a becsületszót, mit egy szegény szerelmes asszonynak adott, cserébe annak legfőbb kincse... az erényeért... Oh... ezt megszegheti furdalás nélkül... mert „ezt” a „privát” becsületességet a férfi részéről szankezcionálja a társadalmi kódex.

A szív felháborodva, haragosan kiáltott közbe:

— Hallgass, hallgass! Az én szerelmem tárgya kivétel, ő a szeretet, ő a jellem, ő a becsület, benne nem fogok csalódni soha, soha.

Szegény, szegény asszonyszív — mondá a józan ész — majd másként fogsz gondolkodni, ha összezúzva kinosan vergődész a porban, hová az idealisz-

— A kis halász. —

tikus hiszékenység magaslatáról lökött le egy önző, durva kéz...

De a szerelmes szív nem hallgatott a józan észre.

Boldogan, édesen kaczagott — és érvelése győzött.

Az asszony összekulesolta kezeit szive felett, — úgy suttogta erős meggyőződéssel:

— Csak reád, egyedül reád hallgatok szivem!

Hirtelen bezárta az ablakokat, s íróasztalához lépett; előrántott egy tiszta fehér papírt és határozott, szinte nyugodt vonásokkal írta reá:

Sürgöny:

Derecskey Béla, Budapest, „Vadászkürt“-szálló.

Jöjjön, várva-várja

Ida.

Ezüstlakodalom napján.

— Humoreszk. —

(Vége.)

Írta: **Pécsi D. Anzelm.**

Andory uramnak igen szép angol-kertje volt, mit a középben egy lépesőspartú patak szelt ketté, a pázsitos partfokon fűzfák álltak s lombjukat fűröszötték a patak hűs vizében.

Egy ilyen gypes padon feküdt Barna.

Mikor Irma elvált tőle, hogy a nénit a szobájába kísérje, nem akart azokkal az édes gondolatokkal a társaság közé keveredni, magányba vágyott s míg az összegyűlt nagy társaság a háziúr remek gyümölcsösét csodálta, ő kiválasztott magának egy árnyékos helyet és végigterült ott, fejét két karjára támasztva, ábrándozott.

Itt találta őt Sáry János.

Illő bemutatkozás után Sáry mindjárt a tárgyra tért.

— Ön ma az én menyasszonyomnak levelet írt?

Barna felugrott, végigmérte Sáryt:

— Ha levelet írtam valakihez, ahhoz nekem több jogom volt, mint Önnek ahhoz, hogy a menyasszonyának nevezze.

— Igazán kíváncsivá tesz, hogy minő jogzimen?

— Nos, számadással nem tartozom Önnek, de megnyugtatóra kijelentem, hogy az, akihez én levelet írtam, maga hatalmazott fel arra, hogy én tekintsem menyasszonyomnak s egyáltalán nem értem, hogy honnan veszi a bátorságot magának, hogy a mi ügyeinkbe avatkozzék.

— Engem az illető maga hatalmazott fel, hogy merészségeért kérdőre vonjam.

— Engem nem a fővárosi szalonok parkettje nevelt, hát a maga nevére hívom a gyereket: ez egyszerűen hazugság!

— Uram!

— Urramm!

Általános névjegycserélés következett erre s a két lovag elvált egymástól, hogy imádottjaikat kérdőre vonják.

Sáry a kertben találkozott Bellával és szemére vetette csapodárságát kijelentve, hogy ily körülmények között ő egy percig sem maradhat.

Bella szóhoz sem jutott addig, míg Sáry már el nem tűnt a fasorok mögött, akkor az apjához futott és annak a keblén, a nagy közönség előtt sirta ki bánatát, most neki kell szenvedni mások álnoksága miatt.

Ugy sirt szegényke, hogy mindenki megsajnálta, legjobban az apja, meg az anyja.

— De az Istenért, mi bajod, Bella!?

— Hát azért, mert az az ember itt — Botosra mutatott — nem akarja elvenni Irmát, — Sáry elmegy és nem jön vissza többet!

— Engedelmet kérek, én még meg sem kértem Irmát.

Az öreg Andory csak bámult.

— Hát ez micsoda?

— Épen azért! — felelte Bella, de ez még nem ad engedélyt Önnek arra, hogy más tisztességes leánynak szerelmes levelet írjon!

— De könyörgöm, tehetek én róla, hogy Irma kisasszony annyira kapaszkodik belém.

— Micsoda? Te pernahajder! Az én leányom kapaszkodik beléd, te madárijesztő, eltakarodj a portámról, mert úgy meg-rázlak, hogy — már rázta is — rögtön kiszorul belőled a lélek! — dühöngött Andory.

— Segítség, segítség! — ordította Botos, — mindenképen igyekezett kiszabadulni Andory kezei közül.

Kiáltására az egész háznép összefutott, a vendégek mind odatódultak, Irma is lejött a kertbe; Barna, mihelyt Irmát meglátta, utánasiatott.

— Mi az? Mi történik? — hangzott minden oldalról.

Botos, aki időközben kiszabadult kellemetlen helyzetéből, nagy ijedelmek közt panaszkolt — a nyakát igazítva.

— Az öreg úr meg akart fojtani, mert az Irma kisasszonyt nem akarom elvenni.

— Hát ez is jogzimmal bírna rá? — esett kétségbe Barna.

— Engem!? — kérdezte Irma.

— Ki beszél itt kegyedről, hát kegyed az az Irma? Örvendek a szerencsének. Én Botos Tamás festőművész vagyok.

— Jézus! Mária! Hát nem Barna Tamás? — kérdezte Bella.

— Az én vagyok, szolgálatára kisasszony, — szolt Barna a háttérből.

— No, én ugyan szép bolondot tettem, — szégyenkezett Bella. — Bocsáss meg, Irmám, én Barna urat csak most látom először.

— De a levél, amit neked írt?

— Én a kisasszonyt csak most látom először, hát nem írhattam neki levelet, hanem igenis írtam Önnek, — szolt Barna, és hogy megtalálja, a himzőkosarába tettem.

— Hát nem Bella kisasszonynak szolt az a levél, amit én ma megtaláltam? — kérdezte Sáry Barnától.

— Nem! Irma kisasszonynak!

— Bocsásson meg, Barna úr! Elhamarkodtam a dolgot!

— Nincs miért bocsánatot kérnie, ellenkezőleg, az én kötelességem az önkéntelen gorombaságokért!

— De aki áldója van! Most már én is szeretnék valamit az egészéből érteni! — dörögte Andory.

— Nem látod? — kérdezte az öreg főjegyző. Hisz nincs ennél világosabb.

— Irma szereti Barnát és contra; Bella szereti Sáryt és contra. Itt már csak a te áldásod segíthet. Punctum!

— De ilyen hamar...

Erre aztán mind a négy szerelmes közbevágott, hogy:

— Mi már rég szeretjük egymást...

— No hát Isten neki, de az én áldásomat is majd az anyátok adja rátok, — ha akarja.

Andoryné pedig belátta, hogy itt nem szabad sokat habozni, mert holnap az egész megye beszélne a dologról, hát:

— Isten neki! Legyetek boldogok!

DIÁNA.

(Humoreszk.)

Írta: **G. Diószeghy Mór.**

A jól sejtem, így hívtak egy istennőt is; azt meg biztosan tudom, hogy az én szülővárosomban az erdész úrnak volt egy ilyen nevű fekete-tarka vizsiája, aki — a gazdája szerint — okosabb volt a polgármesternél; ezeken kívül teljes világeletemben csak egy lényt ismertem, aki erre a névre hallgatott, de ez nem tartozott sem az istennők

(amennyiben én az istennőket mindig fiatalnak és szépeknek láttam lefestve), sem a vizslák osztályába.

Ez a Diána zongoramesternő volt Mikler főszolgabíró úrnál Aranypatakon, Zelmuska mellett, és miután a főszolgabíró úr özvegyi sorban levő, de jókarban tartott úr volt, a rossz nyelvek még sok minden egyébrek is tartották. Én nem voltam rossznyelvű akkor sem, most sem, hanem csak instruktor voltam szintén Mikler főszolgabíró úrnál, a Sanyi meg a Béla fiuk mellett, akiknek kilencz szekundát segítettem volna kireparálni a második gimnáziumban. Így ütődött össze a mi sorsunknak tengelye.

Mert hiszen — tetszik is gondolni — ahol egy fedél alatt él két ilyen rokonfoglalkozású lény, ott szinte teljes lehetetlenség egészen kizárni a szerelmet. Nem lehet. Aztán mi nem is akartuk kizárni mert a napi szekaturák után ebben találtunk enyhületet, Diána ugyan — mint mondtam, a rossz nyelvek szerint — a főszolgabíró úr részéről is talált ilyes enyhületet, — de én teljesen meg voltam győződve, hogy a szerelemből enyém a nagyobb és igazabb rész, mert hát a főszolgabíró úr mégis csak túl volt már az ötvenen, én meg huszonhároméves, viruló korban; neki csak a tarkóján volt már egy néhány szál haja, nekem meg dús, göndör fürtök lepték be az egész fejemet; neki, mikor susogott is, olyan hangja volt, mint egy öreg medvének, az enyémtől meg a kő is meglágyult volna, különösen, ha kissé besnapsoztam a patikában; aztán a főszolgabíró úr nagyon sokat járt a járásban, én meg mindig otthon, kéz alatt voltam; a természetem is jobban pászolt a Diánáéval, mert ő neki is roppant regényes hajlamai voltak, bennem is akkor tört ki legjobban a versírási düh, ami a szerelemmel szintén szoros kapcsolatban áll. Hogy mennyire erősen megértettük egymást, az is bizonyítja, hogy már az első tété-à-tété-nél megismertett az eredetével. Ez is regényes volt. Apja egy francia marquis volt, aki belészeretett egy ballerínába (aki később a Diána mamája lett), ezért a család kitagadta és elűzte a háztól és sok bujdosás után Pesten telepedtek meg, ahol a mama bekerült a balletkarba. Igen, de a papa nemsokára elutazott, de nem magában és nem is a mamával; egyszer a mama is (szintén nem magában, de nem is a kis Diánával) eltűnt és ő tizéves korában ott maradt egyedül, most pedig itt van.

Ugy hát ez csakugyan érzékeny és regényes történet, hanem a patikuslegény, akivel jó czimboraságban voltam, nagyot kaczagott, mikor elmondottam neki. Azt mondta, hogy ez a történet lehet egészen igaz, de az is igaz, hogy Diána nagysám, mikor Aranypatakra jött, szintén nem egyedül jött, hanem Leánder úrral, aki táncz- és illemtanár volt. Leánder úr oktatta a növendékeket, ő pedig a patikárusék nyekegő zongoráját verte a tánczhoz. Hanem, mikor a népes tanfolyam véget ért és Leánder úr a tandíjakat egy fillérig bevasalta, egy csendes éjszaka minden feltűnés nélkül eltűnt, a fogadósnak koszt és szállás fejében zálogul hagyta Diánát. Úgyes-bajos ember akkor is csak a közigazgatáshoz fordult, hogy igazítsa a dolgát, Diána hát a kellemetlen felébredés után a szolgabíróhoz rohant. A főszolgabíró úr meg úgy igazította el a dolgot, hogy megtartotta Diánát magánál. Most itt van.

— Hát jó. Itt van és én is itt vagyok és tiszta és bizonyos, hogy szeretjük egymást. Egy kirándulás alkalmával az égbenyúló *Csetátye Máre* üregében, amit még a rómaiak vájtak, csattant el az első csók, a többi a jó Isten tudná, hol. Szerelmünk nagy volt és igaz. Nemesak az enyém, az övé is. Igen. Ezt akkor tudtam meg, mikor egyszer kirándultunk a

három tanítványnyal a *Delonátához*, ehhez az óriás magas sziklaorgonához. A tanítványok a fenyőfákon úzták a mókusokat, mi pedig ketten felmentünk a sziklaesúcsra. Innen csak egy lépés és kész az örök élet. Diána átölelt és egy túltengésben levő sóhaj kíséretében így szólt:

— Ah, milyen szép volna meghalni így! Csak egy lépés. Jer!

Önkénytelenül visszahúzódtam kissé biztosabb talajra s mikor biztos voltam, hogy innen nem ránthat magával a mélységbe, csak akkor feleltem:

— Oh, Diána, szebb élni így, az emberi-kor legvégső határáig így ketten, egymásért!

Es így éltünk jó darabig, de miután mindenféle szerelemnek vége szokott lenni, ennek is vége lett, közönséges, ostoba vége.

A nappali szobában voltunk, én egy nagy piros fotelban ültem, Diána meg az ölemben, még az ajtót sem huztuk be, olyan biztonságban éreztük magunkat, mert a főszolgabíró ur elment *Szobodolba* bírót választani, csak késő estére vártuk haza. Ki tudja, honnét cseppent délután két órára a nappali szobába, hogy észre sem vettük? Ott állott előttünk. Diána egy hagyományos sikoltással elájult, én pedig, szintén hagyományos szokás szerint, ostobán bámultam a levegőbe. De nem sok időm volt rá, mert a főszolgabíró ur kikergetett, sőt ezer a szerencse, hogy nyakon nem ütött.

Másnap... Hát másnap Diánának megbocsátott, engemet pedig egy havi gázsival a zsebemben, elzavart a háztól.

Diána tehát ott maradt és máig is él, ha meg nem halt. Én is élek.

Melyik a szebb?

Melyik a szebb, milyen a szebb?

Szőke vagy a barna?

Az, amelyik leghamarabb

Csókot kérne, tüzes csókot adna!...

Szép a barna, szebb a szőke,

Majd meghalok érte!

Barna még nem adott csókot,

De a szőke egyszer — megígérte!...

Gyökössy Endre.

GONDOLATOK.

Mikor a nőt ki akarod játszani, akkor te már rég ki vagy játszva,

A nő többször kaczag téged, mint azt, amit beszélsz.

Mire a nőt kiismered, elveszett az értéked előttük.

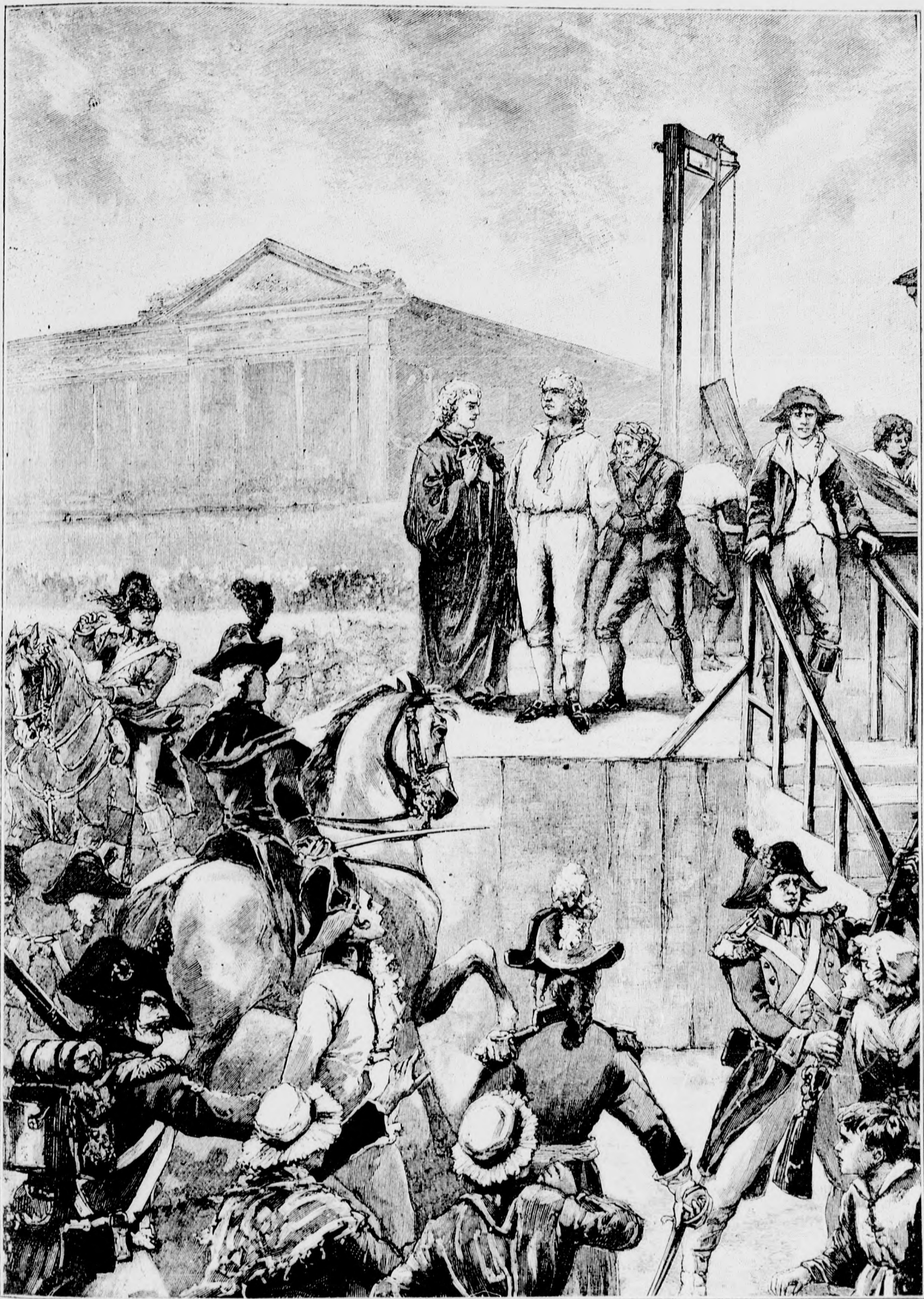
Ha az asszonynak parancsolsz, csak azt parancsolhatod, amit ő akar.

Ha valakit megboszulsz, magadat boszulod meg.

Hanusz György.

— † — Madonna s a gyermek Jézus. — † —

1793. XVI. Lajos francia király kivégeztetése.

Suttogó szél . . .

*Suttogó szél, enyhe szellő
Csókolgasd az orcám,
Eltűnt idők boldogságát
Hozzad vissza hozzám!*

*Suttogó szél, enyhe szellő
Lengj, lebegj körültem:
Emlékemből bánatomat,
Búmat hadd töröljem . . .*

*Suttogó szél, enyhe szellő
Regélj, mesélj nekem,
Boldogságom verőfényét
Akkor újra érzem.*

*Suttogó szél, enyhe szellő
Jer, vidíts föl engem,
'Sz úgyis kevés derű van a
Borús életemben . . .*

*Suttogó szél, enyhe szellő
Csókolgasd az orcám,
Eltűnt idők boldogságát
Hozzad vissza hozzám! . . .*

Berkovics Miklós.

Az új század és a szent év.

Irta: *Harmath Lujza.*

Amult század, melyet sokan nagynak keresztelnek, örökre lehunyta szemeit s mi itt állunk egy nagy problémával szemben, melyet félve, remegve kutatunk . . .

Mi lesz? . . . Mit hoz a jövő? . . . Mit várhatunk? . . .

Lelkünk nyugalmáról gondoskodik első sorban a felkelő század, a midőn bucsut, bocsánatot osztó szent évvel köszönt be, de vajjon mi lesz azután! . . .

Valóban gyönyörű gondolat ez elnevezés! Lelkem egészen belemerül a fönséges miszticizmusba, mely ez elnevezésben oly végtelenül szép fogalmat összpontosít.

Szent év a század első éve. Szent, melyben bűneink bocsánatát, teljes bucsut, megtisztulást a kárhózzattól és veszendőbe indult lelkünk ujjászületését nyerhetjük.

Minden század sok fizetetlen számlát hagy maga után, de egynek se voltak annyi kibocsátott, közkézen forgó váltói, mint ennek.

Legyen a föld könnyű felette, de legyen is elfeledve mielőbb! Vágjuk el erős kezekkel a köteleket, mely lelkeinket emlékeiben hozzáfűzi és új reményekkel nézzünk a jövő elé.

Mindig megható, talán még a legprofánusabb ember sincs kivéve alóla, ha ugyanegy órában temetünk és örvendünk az ujjászületésnek, de kétszeresen megható az, ha nemcsak évet, hanem szá-

zadot is temetünk, ha nemcsak új évre, hanem új századra is ébredünk.

Boldognak kellene, hogy nevezzük magunkat e minket ért szerencsében, ha a mai emberiség nem törülte volna ki szótárából e fogalmat.

Egyetlen bálvány, amihez imádkozni jár, egyetlen hit, melyben hiszen és egyetlen célhoz vezető ut az arany, a pénz, az anyag. Ez a modern ember bibliája, hite, jövője, üdvössége.

A XIX-ik század mintha érezte volna végét, gyors léptekkel haladt célja felé: megrontani az emberben az embert, megtagadni Isten házában az Istent és kigunyolni, nevetség tárgyává tenni mindent, ami szent fogalom.

Nem akarom bizonyítgatni, hogy elérte-e vagy nem célját.

Tessék körül nézni a mai társadalomban és ott megtalálja ki-ki rá a feleletet.

Hová lett az ideál? Hová lett a szép, a nemes fogalom és háová az erény és becsület?

Hová? . . .

Rettentő a te örököd, elhunyt század!

Itt állunk a szent év küszöbén és nem tudunk imádkozni. Itt állunk egy új élet, egy új idő kezdetén, melyből sejtelmesen emelkedik ki az elhantolt ideálizmus és nem tudunk bizni benne.

Megromlott idegeink képtelenek az egyszerű, szép esöndesítő, áhitatos fogalmába beleélni magukat, izlésünk — e szecsessziósnak nevezett, de valójában hóbortos izléstelenség — képtelen felfogni a szépet, fönségest, ideálist.

Mentől örültebb eszmék, mentől képtelenebb frivolítások s mentől kirivóbb hóbortok, annál eredetibb, nagyszerűbb, kapósabb.

Íróink, művészeink szinte vetélkednek abban, hogy közös erővel lerombolják Isten oltárát, és bálványokat emeljenek a piedesztálra, hova mi egykor, gyermeki lelkünk igaz hitével, érintetlen tisztaságával imádkozni jártunk.

Igen. Szentségtelen kezekkel romboljátok szét oltárainkat és mit adtok kárpótlásul helyébe?

Elveszitek lelkünk tisztaságát, gondolataink fennen szárnyalását és mit adtok kárpótlásul?

Mit? . . .

Ha a mai kor színvonalán álló könyvet veszünk a kezünkbe, valóságos undor fog el; ha képesarokba lépünk, pirul az arcunk s ha színházba megyünk? . . . (Az ott szerzett impressziókról legjobb nem beszélni.)

Ezelőtt alig husz-huszonöt évvel egy csodálatos áramlat futott végig a vén Európán, s a szellő valami undorító büzt hozott magával, mint mikor valaki a moesarat bolygatja.

Amott nyugaton a legműveltebb nemzetnek nevezett metropolisában egy ember emelkedett ki a tömegeből, ki merészen tépázta meg a századok tradícióit s bolygatta a kloákát, melynek undorító büze megmérgezendő volt: az emberiséget.

Senki sem állta útját, hagyták nagyra nőni, hagyták, hogy lelketlő tanát becsempéssze az emberek lelkébe.

Az emberiség ez időben épen lethárgikus álomba merült. Kialvóban volt a lelkesedés, valami újnak, rendkívülinek kellett jönni, hogy az ernyedésnek indult tagokat új életre keltse.

Es a felkavart bűz terjedt, megcsiklandozta a szunnyadó orrát, hogy felriadt álmából s őrzöngve, ész nélkül, megfontolás nélkül futott az álpróféta után, ki újat, izgatót, valami egész szokatlant ígért.

És a Nanák, Muret-k, Rugin-ék diadalmasan vonultak be az emberek szívébe és elkezdtek ott romboló munkájukat.

És ime rövid huszonöt év alatt átváltozott teljesen társadalmunk és átváltoztunk mi magunk is. Nevetségessé vált minden, ami azelőtt szent volt, rúttá, ami szép és sárossá, piszkossá, ami azelőtt tiszta volt.

Szecsesszió lett minden.

Szecsesszió lett a hit, a hazafiság, a családi élet, a becsület és erény.

Vagyis képtelenség, őrjöngés.

És nincs többé igaz hitünk, mely fönntartson, vigasztaljon a megpróbáltatások közepette és nem hiszünk — minthogy nem is hihetünk — a hazafiságban, meg van fertőzve a családi szentély s pénzért árulják az erényt s becsületet.

Rettenetes a te örököd elhunyt század!

Ugy állunk itt az új küszöbén, mint a kormányt vesztett hajó a zúgó tenger habjai felett.

Merre menjünk, hol találunk utat, mely célhoz vezessen? . . .

Célhoz! . . . De mi az a cél? Van-e, lehet-e cél, tisztult fogalom e rettenetes khaoszban?

Hol, miben keressünk megoldást?

A költészetben? az ma alig van. Irodalomban? Hát találhatunk-e szecsessziós önkívületben megoldást? Művészetben?

Ki tudja megérteni, felfogni a képtelen irányt? Thalia templomában? . . . Gyönyörű társaság, mondhatom! Osztrigás Miczik, Asszony regement és Szecsesszió. Lehet válogatni belőlük, akinek izlése van hozzá.

Talán a családi szentély? . . . Szentély? Volt, nincs! Hol van ez ma? . . . Mi még ebben az édes, tiszta, szent légkörben nőttünk fel, hol érintetlen állott az oltár, ma már közhely lett ez is, valóságos piac, hol pénzért árulják a meglopott szentséget.

De megálljunk! . . .

Alig néhány napja, hogy eltemettük a századot, mely e rettenetes örökségeket hagyta ránk, még nem keményedett meg a föld sírja felett, bontsuk fel és temessük hozzá örökségét is.

Legyen övé, ha életet adott nekik.

Mi új századba, szent évbe léptünk s lelkünket valami esodálatos, édes, megnyugtató sejtelen fogja el.

Ugy sejtjük, hogy még nem vagyunk megérve a kárhozatra, még él lelkünkben paránya a hitnek, még nem romboltuk le templomainkat, még nem tagadtuk le végkép Isten létezését.

Nem. Eltemetjük e kárhozatos áramlatot, mely már-már elsodorni készült mindnyájunkat, és mint a Phönix a tűzben, úgy mi is az égető lángok közt nyerjük vissza lelkünk tisztaságát, a szép, a nemes, az ideál mocsoktalan köntösét.

Hiszünk az ujjászületésben, a nemes eszmék győzelmében.

Itt állunk hát a szent év kezdetén és nem félünk tőled és szörnyeidtől te letűnt század!

Vidd magaddal őket, ne hagyd ránk örökül, nem kellene. E tisztulni kezdő levegőben, melyet az új század virradtában érezünk, mely lelkeinket sejtelenes megnyugvással tölti el, nem kellene szecsessziós ördögeid!

A nő munkaköre.

Irta: Dr. Máday Andor.

(Vége.)

Angliában (Skóciát és Irlandot is beleértve) a női munka nagy szerepet játszik. A nők képességeik érvényesítésére mindig több tért nyerne. 1881—1891-ben a kereső nők száma 16·7, a kereső férfiak száma ellenben csak 14·6 százalékkal szaporodott.

Az állami hivatalok közül a nők a postánál és távírdánál vannak nagy számban alkalmazva, számszerint 25.928-an, úgy, hogy az összes posta- és távírdanéesség 20·6%-a nőkből áll.

A szabad szellemi foglalkozások közül a színészet, szépirodalom, újságírás terén, továbbá mint festő számos nő keresi kenyerét. A tanügy terén a nők száma a férfiakét 94.000-rel múlja felül: Anglia tanítóinak 74%-a nő; ezen számmal minden egyéb államot megelőz. Főképp az elemi iskolai állásokat foglalják el a nők, viszont magasabb tanügyi állásokból aránylag kevesebbet töltenek be. Nőorvos Angliában 189 van, néhány nő pedig a gyógyszerészetre adta magát.

Miután Anglia főképpen iparúzó és kereskedő állam, ezen körülmény a női munka szerepében is visszatükröződik. A mezőgazdaság terén, mely foglalkozás Angliában apadóban van, a nőmunkások száma is nagyobb arányban apadt, mint a férfimunkásoké. Viszont a szabad pályákon és a kereskedelem, valamint a közlekedés terén a nők szaporodása aránylag nagyobb, mint a férfiaké.

1881—91	Kereskedelem és forgalom terén	Szabad pályákon
Nők szaporodása	81·6%	67·4%
Férfiak	42·2%	44·5%

A nők nagy ipari haladását bizonyítja, hogy 1871—91. a férfi munkások 7·9%, a nőimunkások 20·9 százalékkal szaporodtak.

Figyelemreméltó még ezenkívül a eselések nagy száma, kik a női népességnek majdnem 10%-át képezik, habár 1881—91. a nők száma e téren 2%-kal apadt.

Az angol tartományokban majdnem mindenütt alkalmaznak nőket a posta- és távírdánál, sőt több helyütt, így Uj-Zélandban és Viktoriában más alsóbb állami hivatalnoki állásokat is betölthetnek, mindazonáltal az utóbbi tartományban azon megszorítással, hogy férjes asszony hivatalnok nem lehet.

Ausztriában a kereső nők szintén gyarapodóban vannak, s az 1890-iki népszámlálás tanúsága szerint a nőnépességnek több mint fele él keresetből. Az értelmiségi foglalkozások közül a tanítói pályán 14,809 nő van, tehát az összes tanügyi személyzet 26%-a. A postánál (250), távírdánál (630), valamint a vasutnál szintén találunk női alkalmazottakat. A fizikai munka állását jellemzi, hogy daczára az ipari fejlődésnek, a mezőgazdaságban még mindig több nő van alkalmazva, mint férfi.

Az Egyesült-Államok különös figyelmet érdemelnek a női munka tekintetében, mert az ottani állapotok bár egyrészt nagyon elütök az európai viszonyoktól, másrészt egy fejlettebb társadalmi állapotot tárnak fel, melyet előbb vagy utóbb, de valószínűleg nekünk is meg kell valósítanunk. Sok kérdés, melynek eldöntése felett Európában még vitatkoznak, ott már gyakorlati megoldást talált és alkalmazhatósága kipróbált. A legelső körülmény, amely az amerikai viszonyok megfigyelésénél szemünkbe ötlök, az hogy míg egyrészt épen az Egyesült-Államokban nyílik a nőknek legtágabb tér tehetségeik tetszés szerinti érvényesítésére, addig másrészt a női munkásság szerepe számszerint a férfiakéhoz arányitva éppen ott a legkisebb (18%). Az okok, melyek a női munka ezen aránylagos csekély voltát okozzák, még nem voltak sikerrel és teljes biztossággal megállapíthatók. Valószínű, hogy gazdasági jólét és igazságos törvények, melyek a nők jogait a házasságban is biztosítják, nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a nők a családon belül keressék és találják meg boldogulásuk

Megfagyott.

feltételeit, valamint kétségtelen ok a nőknek a férfiakénál csekélyebb száma is.

A körülbelül 50 milliónyi népességből 14,764,000 férfi és 2,652,000 nő él fizikai munkából. Ezek a következőképp oszlanak meg:

Foglalkozás	Nő	Férfi
Mezőgazdaság	594,510	7,075,983
Személyes szolgálat	1,361,295	2,712,943
Kereskedelem és közlekedés	59,364	1,750,892
Ipar és bányászat	631,988	3,225,124
Összesen	2,652,157	14,764,942

Meg kell jegyezni, hogy az unió különböző államai között lényeges különbségek vannak, és hogy a nőnépesség csak általában, de nem minden egyes államban lévén csekélyebb, a foglalkozási viszonyok arányszáma is ennek megfelelően változik. Így pl. a keleti államokban oly nagy a női munkások száma, hogy a férfiakat egészen kiszorítják.

Ami a szellemi munkásokat illeti, első sorban a tanügy hívja fel figyelmünket. Az Egyesült-Államok tanítóinak 68 százaléka, számszerint 155,000 nő.

Az Egyesült-Államok szövetségi kormánya az állami hivatalokban is széles körben kezdte alkalmazni a nőket, akiknek száma jelenleg 14,692-t tesz ki. Ugy a belügyi, mint a pénzügyminisztériumban kétezren felül van a hivataloskodó nők száma. A postahivatalokban pedig 6483 nő van.

Mind e számok csak a szövetségi kormányra vonatkoznak; ezenkívül az egyes államok kormányai még szintén alkalmaznak több helyütt női munkást, így Texasban törvény rendeli, hogy a hivatalok felét nőkkel kell betölteni. Építész 53 van.

A nőorvosok száma 2438, az ügyvédek közt pedig 417 nő van; a metodista felekezetről a nők papok is lehetnek.

Meg kell itt még emlékeznünk egy új állásról, melyet az U. S. három állama: Rhode-Island, Massachusetts és New-York (a két utóbbi törvény útján) létesített: ez a „police-matron”,

vagyis a nőrendőrök intézménye, kiknek a letartóztatott nők felügyelése képezi főfeladatát.

Franciaországban 100 munkás közül 30 nő. A mezőgazdaságból élő nők az e téren foglalkozó népesség $\frac{2}{3}$ -ét teszik ki. Ipparral és kereskedelemmel egyaránt $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ millió nő foglalkozik, 1893-ban (a cselédek is belevéve) összesen 4,415,000 nő kereste fizikai munkával kereste kenyerét. Az értelmi pályák terén az állami hivatalok közül a posta, távirtda és vasut vannak a nőknek nyitva. A posta- és távirtdánál 1892-ben 8128 nő volt alkalmazva, a vasutnál pedig 15,958. Megjegyzendő, hogy a vasutnál éppen úgy, mint nálunk előnyt adnak a férfhivatalnokok családtagjainak. A tanügyi személyzet 44%-a nő, sőt az 1899. VII. 19-iki törvény értelmében tanfelügyelők is lehetnek. A női iparfelügyelők száma 15. A francia képviselőház nemrég fogadta el Viviani törvényjavaslatát, mely a nőknek az ügyvédséget megengedi.

Németország kereső lakosságának egynegyed részét nők teszik ki. 1882—95. a kereső férfiak száma 15,96 százalékkal emelkedett. A testi munkával foglalkozók közül az 1882. évi számlálás szerint ipari tevékenységet fejtett ki 1,506,743 nő, mezőgazdasági tevékenységet fejtett ki 2,248,909 nő, cseléd volt 1,282,400. Az ipari népesség, melynek a nők 20,6%-át képezik, nagyobb arányban szaporodott nők, mint férfiak által, mit a következő táblázat bizonyít.

Év	Nő	Férfi
1875	1,116,095	5,463,856
1882	1,506,743	5,815,039
Szaporodási összeg	390,648 (35%)	351,183 (6,4%)

A nők szellemi munkája terén Németország lassabban halad. Az orvosi működés mellett, mely most kezd utat törni magának, ugyszólván a tanügy az egyedüli tér, melyen a nők szellemi képességeiket szélesebb körben érvényesíthetik. A férfiakhoz viszonyítva azonban ezen foglalkozás sem jelentékeny, miután a 13,750 nő az összes tanítói népességnek csak 10%-át képezi, mely arány az összes államok közt a legkisebb. Postánál és távirtdánál is vannak nők. Más szellemi pályán (magánhivatalokat kivéve) vagy egyáltalán nem, vagy csak rendkívüli csekély számmal szerepelnek. Legújabbban megengedetett nekik a gyógyszerészet.

Oroszország kereső népességének 41 százalékát nők képezik. Ezen arány, mely a többi államokkal összehasonlítva kétségtelenül rendkívüli, világos érv amellelt, hogy a női munka kérdésénél nem elvekkkel, hanem a szükség vas kényszerével van dolgunk. E tulmagas arányszám ugyanis a nehéz gazdasági viszonyokban találja magyarázatát; a viszonyok t. i. a nőt is keresetre utalják, minthogy a férj vagy apa keresete a család eltartására nem elegendő. Természetes, hogy ezen nagy arányszám tulnyomó része testi munkával tartja fenn magát; így különösen sokan foglalkoznak mezőgazdasággal, hol a népesség $\frac{4}{5}$ -ét nők képezik. Meglátszik azonban a gazdasági viszonyok hatása a szellemi téren is. A tanítói karban a nők 59%-ot, tehát többséget képeznek (számszerint 46,887 nő). A postánál alkalmazásuk csekély, a távirtdánál ellenben 605 nő van. Bolognában egy nő (Catani Giuseppina) működik az egyetemen tanári minőségben.

Oroszország különleges viszonyai, melyek a magas körök, az intelligens osztályok haladásának kedveznek, azonban a nép fejlődését a körülményekhez képest akadályozzák, a női munkaviszonyokon is visszatükröződnek. A kereső népesség 27 százaléka nő, amely százalék azonban Lengyelországban 37-et tesz ki. Ez eltérés oka részint a lengyel nagyobb szegénysége, másrészt viszont a szorosabb értelemben vett orosz nép műveltségének ragyon is alacsony foka, mi a régi patriarchális viszonyokat és családi életet a legszegényebb osztályokban sok helyütt mereven fentartotta. Sokkal nagyobb haladást mutat ezzel szemben a szellemi munka. A postánál és távirtdánál egyaránt vannak nők alkalmazva (az utóbbinál 874-en) és 1889 óta a vasúti személyzet 20 százalékát nők képezhetik. Az orvosi pálya Oroszországban a nők előtt nincs elzárva. Több mint 1500 nőorvos van, akikkel kerületi or-

vosi állásokat is betöltöttek. A nők ezentúl az állami adóhivatalok és uradalmak irodáiban is nyerhetnek egy folyó évi czári rendelet értelmében irodai alkalmazást.

Svájc kereső népességének 31 százaléka nő. Alig van iparág, melylyel a nők ez országban ne foglalkoznának, sőt a selyem- és gyapotiparban a férfiak számát sokkal felülmulják; különösen nagy a számuk a szövőiparban, hol 1886-ban 103,452 nő volt alkalmazva 52,838 férfi mellett. Miután az állam törvényhozási és részben gazdasági viszonyai is kantononként nagyon eltérők, ennél fogva a női munka állapotáról sem lehet egységes képet alkotni. Míg néhány kanton a nők képességeinek érvényesítése elé akadályokat gördít, addig azok nagy része, miként annyi másban, a nőkérdés terén is megelőzi Európa többi államát. Postánál, távirvánál, vasutnál majd minden kantonban vannak nők alkalmazva. Folyamodás esetén a férfi vasuti hivatalnokok családtagjaié az elsőség. Genf kantonban a nők pályaoiri szolgálatot is teljesítenek.

A tanügyi népesség 38 százalékát képezik nők s egyetemi magántanúrrá is lehetnek néhány kantonban. Nők mint orvosok több helyütt működnek. A zürichi köztársaságban az ügyvédség is nyitva előttük.

A többi államokra vonatkozó adatokat a következőkben érintjük.

Belgiumban 2,057,000 férfi mellett 88,000 nő keresi meg saját maga a kenyerét 272 különböző keresetágban. A szellemi munkások száma 153,000; 114 nő a postánál, 104 a távirvánál és 32 a vasutnál van alkalmazva. A tanító nők száma 5168 (vagyis 44%-a az összes tanítóknak). Ezenkívül foglalkoznak a nők gyógyszerészettel is.

Braziliában 1890 óta a nők nemcsak a postába és távirvába, hanem az állami hivatalokba is beocsátást nyernek.

Chilében a nők ügyvédek lehetnek. Ezenkívül alkalmazva vannak a posta- és távirvánál, sőt az állam kötelezi a közúti vasutársaságokat, hogy a kocsivezetői állásokat nőkkel töltsék be.

Dániában a posta- és távirvahivatalokat 1889-ben törvény nyitotta meg a nők számára s azóta már 163 nő van az említett hivatalokban. A vasutnál állomásfőnökök lehetnek s az országgyűlésen mint gyorsírók vannak alkalmazva. Izlandban szintén betölthetik a postahivatali állásokat.

Finnországban az állami szolgálatok közül esakis a posta jöhet tekintetbe, miután a vasut és távirva az orosz állam kezében van. A posták 226 nőt alkalmaznak szemben 405 férfival (a levélhordók levonásával) s a nők postamesterek is lehetnek. Nyitva előttük továbbá a tanügyi pálya és az állampénztári alkalmazás, hol jelenleg egy nő a segédpénztárnok, ezenkívül 70 községi közigazgatás alkalmaz az alacsonyabb állásokra nőket. Végül több nő újságírással foglalkozik.

Németalföldön 1892-ben a postánál 130, a távirvánál 56, a vasutnál pedig 720 nő volt alkalmazva, az utóbbiak mint pályaoirok és jegykiadóok. A tanítói népesség 27 százalékát nők képezik.

Norvégiában a nők a miniszteriumokban hivatalnoki állásokat töltenek be, még pedig majdnem mindenütt a férfival egyenlő fizetés mellett. A távirvában 1857 óta vannak alkalmazva s számukat az országgyűlés határozza meg a költségvetés alkalmával. A postánál körülbelül 120 nő van alkalmazva, a nagy városokban segéd minőségben, a vidéken pedig mint postamester.

Románia a nőmunka tekintetében el van maradva a többi államokkal szemben. Szellemi

munkássága csakis a postánál és távirvánál érdemel említést, ahol 1892-ben 85 nő volt alkalmazva.

Spanyolországban a hajadon vagy özvegy nők ugy a postánál, mint a távirvánál nyernek alkalmazást, a távbeszélő személyzet pedig majdnem kizárólag nőkből áll. Tanítónői tisztet 1893-ban 14,490 nő (38%) töltött be.

Svédországban, hol különben a fizikai munkának is megvan a szerepe, különös haladást mutat a nők szellemi képességének érvényesítése. Tanítóik 60 százaléka nő. A vasutnál 275, a postánál 117 és a távirvánál 459 nő (ezzel szemben csak 252 férfi) van alkalmazva. Az ág. ev. egyháznál sekrestyések és kántorok is lehetnek. Végül az egyetemi tanárság sines előttük elzárva.

✠ Vizért menő olasz leányok. ✠

ÁRMÁNYOK HÖSE.

(Regény, egy kötetben.)

Irta: *Inokai Pál.*

VI. Előkészületek. (6)

Ngyis csak hárman tudták történetét, a kulcsárnő, régi hü eseléde a boldogult grófnénak, Miklós, szintén régi huszára a meghalt grófnak és Nina, ki a Szeréna egykori szobaleánya volt.

Csak nem fognak csevegni másoknak és Szeréna sem fog velük semmiképen beszélni arról, amit titkolnia illik — —

De bár mindent szépen elintézett is Amália grófné, s lelkével elégedett volt a közel jövőre nézve, mégis esodás nyugtalanság vett erőt rajta, olyan, mint mikor tüzet kiáltanak, de nem tudjuk, hol üt ki; csak félünk, rettegünk.

Pedig hitte, hogy boldogult férje szelleme megnyugszik a siron tul, ha szabad lenne tudnia, hogy leánya viszatér a házba és nyugalmat, békét fog itt élvezni szomorú bukása után.

Egyedül ült egyik teremben, melynek erkélye a kert fölött függött.

A lemenő napnak pompás fénye beragyogta a butorzatot, függönyöket és az asztalkák ritka dísznövényeit; oh, ha a szivben nem ülne ború, nem fenyegetne vihar, mily boldog volna a gazdag fiatal nő.

Legkinzőbb s bús sejtelem.

Nem tudja az ember, mitől kezd félni? Honnan jön egy beláthatatlan veszély?...

Ilyen lélekállapotban várt mostoha leányára; de minden balsejtelleme eltűnt, mikor a holthalvány, sovány, megtört fiatal nő belépett Kondori ügyvéd karjában.

Felemelkedett Amália és szemeit behatólag függeszté Szerénára.

Ez kivonta kezét az ügyvéd karjából, rohamosan esett térdre mostohája előtt.

Osszekulesolva kezeit, melyek átlátszó fehérek voltak, Amáliára emelte könnyben uszó szemeit és rebegte:

— Atyám nevében bocsáss meg nekem Amália! Hogy benned bízni tudok, mutatja ittlétem.

— Légy szívesen fogadva Szeréna, édesatyád szelleme bizonnal örvend idejövetelednek... Mint szerető nővéred, ölellek és légy meggyőződve, nem fogod soha megbánni, hogy bízál bennem.

Megölelte, megcsókolta.

Szeréna zokogott. Ó a neki nyújtott kezét csókoltatta.

— És hogy megkönnyítsem neked a viszontlátást, feloldlak a multnak nehéz festegetésétől. Már kivonatban értésemre adott mindent jó barátunk, Kondori ügyvéd. Ne nehezítsd azzal kedélyedet, hogy visszemlékezéssel bajlódjál!... E helyen voltál boldog gyermek, mint fiatal nő még újra boldog lehetnél, ha erős lélekkel bírsz.

— Oh kedves Amália — rebegte Szeréna az őt maga mellé ültető grófnéhoz — még magam sem tudom, milyen lélekerővel bírok, eddigelé nem igen bírtam leküzdeni a kinokat, de remélem, e falak közt tenálad lehetséges lesz felednem, amit felednem kell.

Majd későbbi órákban az ügyvéd értésére adta Szerénának, hogy százezer forintot és egy budapesti házat hagyott neki atyja. Csakhogy míg be nem tölti a harminczadik évét, csupán a kamatokat kapja,

és amit a csinos nagy bérház fog jövedelmezni, hol négy terem olyan berendezéssel van mai napig, ahogy azt egykor az apa éppen a leánya számára kényelemmel látta el. De e szobákat Szeréna sohasem látta, mivel külföldön utaztak és a czirkusz-tulajdonossal eltűnt.

Szeréna áldá atyja porait és kinyilvánította, hogyha semmit nem hagyott volna is rá jó atyja, meg tudna elégedni Amália jószágával.

Elfoglalta tehát éjre a neki rendelt termeket, hová Amália vezette be, és távozása után Nina szobaleány jelent meg, sirva borulva egykori kisasszonya kezeire.

— Oh Nina, alig vártam e pillanatra, melyben veled négy szemközt lehetek!... Mondd, beszélhetünk itt teljes biztonságban?

— A benső szobában, grófhölgy, onnan nem nyílik sehová ajtó, csupán ebbe, ahol most vagyunk. Az a szoba hálónak van berendezve, és teljes biztonságban szólhatunk. Oh, mennyi mondanivalóm van, drága grófhölgy! De mennyi!

— Jó leány, nekem annyi szóm van hozzád, vagy talán több!... Az élő istenre esküszöm te előtted, egykori játszótársam és hü eselédem előtt, hogy benned végtelenül tudok bízni. Benned nővért, barátnőt, bizalmasomat akarom feltalálni! Nina, esküdjél megholt anyám hamvaira, ki téged úgy kegyelt: hogy soha hűtlen nem leszel hozzám. Bizalmammal nem élsz vissza. Senki meg nem vesztegethet téged az én titkaim elárulásával. Sohasem hagysz el, bármi érjen engem, és örködni fogsz mellettem mindenféle tekintetben.

— Isten úgy segéljen engem drága kisasszonyom. Esküszöm a boldogult nemes grófné asszony hamvaira.

— Hiszek neked. Csakis benned bízom Nina, mert bár mostohám látszólag nemesen fogadott, de azt nem lehet tudni, mi van szíve rejtekében. Valamint azt sem, mikép üt ki az én jövőm, mit nincs hatalmamban még csak sejteni sem.

— A grófné asszony jólelkű, azt bizton mondhatom, — szölt Nina, — de vannak szeszélyei is, mint például, mikor elküldte a volt francia kisasszonyt, amiatt: hogy boldogult gróf urunk udvarias volt hozzá. Akkor egy-két szomorú napja volt urnőmnek, de a gróf ur betegeskedése is okozta azt.

— Szegény atyám, oh csak addig jöttem volna ide, míg élt, hogy bocsánatát megnyerhettem volna... De hát csakis halálával tudtam bátorságot venni, hogy ide jöjjek és azon hír miatt, hogy mostohámat meggyilkolták, mert azon esetben én lettem volna kis nővérem gondozója, habár mostohám leánya.

Még sokáig beszélgettek együtt, s ójfélután mentek aludni.

Kettőjük közül azonban csakis a szobaleány tudott elaludni, de Szerénát a pirkadó hajnal szenderítette el.

Mielőtt elaludt, összetette kezeit és imázott. De hogy mit akart ez imával, maga sem tudta, mivel megborzadva emelte fel fejét pillanatra, a szoba falaira rémesen tekintve.

— Oh atyám, — suttogta, — miért is vettél te második feleséget?!...

VII. A két jómadár.

Bécs külvárosai egyikének közönségesebb szállójában néhány nap óta egy idegen volt szállva, két szobát vett ki és meghagyta a pincézerek egyikének, hogy ha egy Domokos nevű ember keresné, ez az ő megérkező komornyikja. Vezesse hozzá.

Ezén idegen uri ember magas alaku, szép férfi volt, sima arczeval, merész tekintettel, elegáns öltözékben.

Előkelőbb fogadóba is beillett volna vendégnek. Csakugyan néhány nap mulva a Domokos nevű egyén megjelent.

A pinczér nem tudta, nevesse-e e csodás ember felett, vagy féljen tőle.

Sűrű hajzata koromfekete volt, s úgy festettnek látszott, mint szemöldöke és bajusza.

Vastag, vörös nyakát oly feszesen tartá, mintha kőből volna. Magas termete különben szabályos volt, csak hangja árulta el azt a bizonytalan valamit, mely nem vonz, sőt inkább eltaszít.

Csakhamar együtt volt a két egyén.

A pinczér borraivalót kapott s kiment. A szép férfi pedig rögtön felkelt helyéről, Domokoshoz lépett és ujját ajkára tette.

— Vidd ki ruháimat és keféld ki, mert a te kezedből legtisztábban kerülnek ki ruháim. Ebből látni fogják itt, — tevé hozzá halkán, — hogy csakugyan komornyikom vagy, mint nekik mondtam.

Domokos tehát ott künn elvégezte a porozást és kefélest. Azután besietett.

— Hallod-e Domokos, — beszélt hozzá lassan az „ur” — én nem tudom, nincs-e itt a falaknak füle, mi semmiről nem beszélhetünk, hanem itt egy iv papír és rajzón. Irni fogunk, majd kérdez'ek és te felelj.

Hozzá is kezdtek.

— Irj le mindent gyorsan, hogy végeztél? S miért nem írtál nekem két levélnél többet is, holott meghagytam neked, hová küldd leveled.

— Azért nem írtam, mert sokáig voltam Budapesten, mint francia nyelvmester, míg Tarodi Amália grófnénál megnyerhettem az alkalmazást, kis leánya mellé, falusi kastélyukban. De nem bent laktam, a helységben kellett szobát bérelnem, így kívánta a grófné. Bejártam tanórákat adni, s a kis leány szépen haladt. Egy éve volt már, hogy így szerepeltem ott, s lassan juthattam annyira, hogy a grófnővel sejtethessem felébredt szerelmemet.

— Ostoba voltál Domokos, hogy oly hosszasan visszafojtottad érzelmeidet. Nem tudtam mire vélni hosszas hallgatásod.

— Aztán a gyászöltözékben oly komoly volt Amália grófné, egész évig nem tette le. Sőt valódi bánat ült szép szemeiben.

— Hohó, csak nem lettél igazán szerelmes?

— Sőt inkább annyira, hogy ha meghallgatott volna kedves báró uram, a neked tett esküről megfeledeztem volna.

— Te kópé! Na, az kellett volna nekem. A nyakadon nem soká hordanád gombodat!

— Szerenesédre a grófné kevélyen rendreutasította forró szerelmemmel buzgó szívemet!... De én nem hagytam fel vele, nagyokat hazudtam, hogy Franciaország előkelő fia vagyok, bár vagyomból kifosztva és száműzve; ő ezekre mitsem adott és azt mondta, ha ily szerénytelen leszek, kénytelen lemondani a kis comtesse tanítatásáról.

Ez felbosszantott; sértette férfiúi hiúságomat, és az ostromot megújítottam lehetőleg szilaj modorban. A nő ingerült lett és rám kiáltott, hogy kidobát, mert szemtelenségig vittem már. Csengetni akart, de én megragadtam kezét és a már rég kiszemelt tört elvettem íróasztaláról egy perez alatt szívébe mártottam. Oh, ha veled nem volnék oly szoros összeköttetésben drága báróm, a szép asszony mellé magam is halva estem volna!... Megöltem őt; szabad az utad ember, és én ezzel a pokolnak adtam oda lelkemet.

— Oh, te szent ficzko, talán előbb nem tettél te már nagyobb dolgot is.

— Nem, én asszonyt nem öltem. Valami utálatos az, ha egy erős férfi egy gyenge nőt megfoszt életétől... És most báró ur, méltányolnod kell e tetteimet. A megígért tízezer forinthez adsz még ötezert, s pedig pár nap alatt, mert futnom kell jó messze, míg el nem csipnek. Bizonytalán rájöttek azóta, hogy a francia nyelvmester volt a gyilkos. Az általam elkészített levelet másoltam le ez esetre, és ott hagytam szobájában. A szerelem bosszuja félre nem érthető lesz ott, és ezen ok lesz bizonytalán színre hozva. De azért keresni fogják a szerelmes hőst!

— Minden bizonytalán. De én nem adok neked tízezernél többet, úgy, amint kialkudtuk! Hisz nem vagyok én nábob.

— Meg fogod adni! Ledobta most a rajzont Domokos és odahajolva hozzá, beszélt elfojtott hangon.

— Nem adom meg, nincs!

— Akkor, aki engem e gyilkosságra bérelt, fel lesz fedezve! — Fogcsikorgatva recsegte Domokos. — Én kimegyek a széles világba, míg te nőddel beülsz a gazdagságba!...

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Megharagudott az öreg tél apó, nem is esoda. Hosszu kilenez hónapig van távol tőlünk, ott bolyong valahol az északi és déli sark ember nem lakta vidékein egyedül rozmárjai, fókái és jegesmedvéi társaságában, ahol unalmát azzal üzi, hogy a madarak legkorcsabb fáját: az alkát s az ehhez hasonló szörnyetegeket neveli. Hogy örül már előre, hogy gyermekeinek, nekünk, csillogó hópelyheket, apró jégvirágokat hoz ajándékba s ahelyett, hogy örömet éreznék az öregapó jöttén, pokolba kívánjuk, ha megjelen! Hát kit ne haragítana meg ily rút hálátlanság! Pedig hogy szereti ő az embereket!

Minden reggel telerakja ablakainkat a szebbnél-szebb jégvirágokkal, aztán a diszüket, lombjukat elvesztett fákat is belepi zuzmarával, felékesíti őket, ne álljanak kertjeinkben olyan esupaszon.

Igazán olyan sokat és olyan rosszat beszélnek a térről, pedig tulajdonkép ez a legjobbszívű évszak.

Tavaszzal fölzántják, fölhasogatják a jó anyaföld hátát, sebet ejtenek rajta, hogy a bevetett mag annak véré, nedvét szívhasssa ki. Három évszakra keresztül a föld, ez a mesebeli pelikán saját vérével táplálja gyermekeit, nedvével a növényeket s növényeivel az embereket, míg a tél megkönyörül a bágyadt, fáradt földön és hóleplett borítja takaróul rája, mikor fáradtan pihenni készül.

A gyenge vetés, amit még az őszi napsugár esalt ki a földből, didereg, fázik. Ennek is juttat egy kis takarót, hogy meg ne vegye az Isten hidege.

Mindenkire van a jó öreg télnek gondja. A szegény ember tavasszal vet, nyáron arat, ősszel gyűjt, de mit csináljon télen?

Az inség köszönt be az alacsony kunyhóba, míg az öreg tél apónak szíve rajtuk meg nem könyörül. A palotákat, utcákat, tereket sűrűn belepi azokkal a hatszögletű fehér pelyhkekkel, hogy a gazdag emberek finom cipői átázzanak.

Ilyenkor a szegény ember hólapátot vesz kezébe, s az utraesett havat félrekotorja egy rakásba, majd egy másik szegény ember jön kocsistól, Novastól s elviszi a tél ajándékát.

Micsoda öröm, micsoda boldogság köszönt a szalmafüdeles viskóba az így megkeresett krajczárokkal, ennek is, annak is juttat valamit az öreg tél kegyelme.

De nemesak a szegényekre. Oh, tél apónak azokra is gondja van, kik többet mondhatnak a sajátuknak, mint amire szükségük van. Az erdő zöld lombja, a ligetek árnyékos mélye, a mező tarka szőnyege nem ingerel már, nem hív, nem csalogat, most már a madárdal, a virágillat, nem kívánczunk már a zöldbe. A fuvola édes hangja után megkívánjuk a klarinét rikácsolását, a fülemile édes dala után a havas varju krákolását!

Oh, az öreg tél kifogyhatatlan az ő adományával. Végig-simitja hideg kezét a tavak, folyók sima tükrén és esontnál keményebb réteg takarja már csak azért is, hogy a hideg ne érje a szegény halakat és békákat. Mert gondolkodik tél apó minden állatról, még az inyencz farkasról is, akinek minden esztendőben juttat egy kis füstölthust, egy-egy kéményseprőt.

Nincs virág? Nincs madárdal? Kárpótol bennünket a tél az elvesztettért.

Gyémántjainak milliárdjait szórja reánk. A hólepett tájon végigsiklik a téli nap hideg sugara, hogy ragyog minden egyes pehely a szivárvány mind a hét színében — szebb, mélyebb tűzben ég, mint a legszebben esiszolt gyémánt — pedig csak hat szöglete van.

És mégis szidjuk, ócsároljuk a telet, kizárjuk szobáinkból, fűtött kandallókkal kergetjük a közelünkől. Fáj tél apónak ez a hálátlanság, megbünteti gyermekeit.

Végigsöpri mindenkor kész rakoncátlan szolgálójával az északi széllel a tájat, tördeli az ágakat, eltemeti az utasokat.

És zúg a szél, a jégtüket a járó-kelők arczába vágja, legkevésbé elkényeztetett gyermekei, a kis madárcák, dermedten hullanak a földre.

Az apa haragszik, megharagudott gyermekeire, de haragja nem tart soká, hamar megbékül s szürke felhőköpenyegébe burkolódzva siratja azt, amit elkövetett, könyje nehéz nagy cseppekben hull a földre — az ólmos eső.

Hálátlan az emberiség!

Hogy örülnek, hogy ujjongnak az emberek, ha az első tavaszi napsugár élethalál-harcra kél a tél utolsó napjával. A tél öreg, megtört, a tavasz fiatal és erős, nem csoda, ha az utóbbi lesz a diadal.

Ha a tél nagyon fáradt küzdelem nélkül megadja magát s a tavasz teljes erejével a folyamok jégburkának esik, akkor a tél még sírjából is bosszura nyújtja ki a kezét, s kiönti a folyamok vizét! De ha a tél hosszan küzködve haldoklik, akkor magával viszi minden emléket!

Az idén pedig alighanem hosszú harcra lesz, mert Gyertya-szentelőkor a medve napsugarat látott, akkor pedig azt a részét is betömi boudoirjának, mit előbb nyitva hagyott. Mert a medve február 2-ikán nemcsak hogy megláthatta az árnyékát, de meg is ijedhetett tőle, ez pedig a legilletékesebb körök véleménye szerint is még 40 azaz negyven zuzmarás napról szóló váltó, melynek elfogadója a vén idő.

No de reméljük, hogy ez után a terminus után nem kér több prolongációt az idő, s szép tavaszi napokkal fizet! Ami már előbb is kívánatos volna, különösen a bányász-sztrájkra való tekintetből is. Drága a szén!

Én.

KÉPEINKHEZ.

Február. Az év legrövidebb hónapja, mely mégis a legvárva-vártabb az összes téli hónapok között. A farsang még javában áll, s e hónap napjaival ő is lassan válni készül. Sok leányka legszebb emlékei ehhez a hónaphoz fűződnek: az első bál rózsás reményei és emlékei. Hány leányka életében játszik ez a február jelentékeny szerepet, talán egész életének boldogsága, boldogtalanúsága kapcsolódik e hónaphoz! A beköszöntő tavasz már most küldi hírnökeit előre, a napsugár már megkezdi élet-halál-harczát a jéggel, a levegő a beköszöntő élet, a virág-fakadás sejtelveivel van tele. Oh, a februárnak is megvan a maga poézise!

Előadások a villámosságról. Csodálatos találmányokban gazdag volt a letűnt század, de talán egy találmánya sem érdemi meg annyira bámulatunkat, mint a villámosság, melyet nem ismerünk, de látjuk megnyilatkozását a villámban, mely az eget a földdel köti össze, a sugárban, amely óriási gépeinket mozgásra kényszeríti. A középkor bűvös meséi öltenek testet a láthatatlan óriásról, kit az ember egy szavával rabszolgájává tehet, egy kis sodronnyal megbilincselhet, hogy aztán jóra, rosszra egyaránt felhasználhassa!

A kis halász. Ott, ahol a tél nem oly szigorú, ahol a zöld lombokon télen is arany napsugár játszik, a kedély is derültebb, mint ami ködös, borús

éghajlatunk alatt. Különösen gondtalan ott a gyermekkor! Elcsatangol hazulról a gyermek, egy kis patak pallójára fekszik, s a patakban ficzkándozó parányi halakat igyekszik tépett kalapjával hatalmába keríteni. S nagy öröme van, ha sikerül.

XVI. Lajos francia király kivégzetése. A francia forradalom legrémesebb és vérrel leginkább fertőzött korszaka 1793 január 21-ikével kezdődik, amikor a vétkes ösök ártatlan unokája a vérpadra lépett. A szerencsétlen sorsu király a legválságosabb időben mindenkitől elhagyatva a fenyegető tömeg elől a nemzetgyűlésbe menekült, mely azonban kiszolgáltatta őt a csöcseléknek, s a nemzetgyűlés a karzatokat megtöltő fegyveres tömeg ordításától megrémülve, 1793 január 17-ikén hazatérésére és zsarnok uralom címén 387 szavazattal 334 ellenében halálra ítélte. Lajos elszántan, félelem nélkül lépett 1793 január 21-iké a vérpadra, s pár percz múlva megszűnt élni az a nemes uralkodó, aki ősei vétkeiért szenvedett, s ki ősei mulasztását akarta helyrehozni, hogy szabadságot adott a népnek, amelynek mámore először őt seperte el!

Vizért menő olasz leányok. Ami a magyar leányoknak a fonó, az az olasz leányoknak a kút. Gyülekezőhely, ahol ügyes-bajos dolgaikat megbeszélnek, s ugyan milyen ügyes-bajos dolguk lehetne a leányoknak más, mint a szerelem? Az olasz legények is ismerik a kutra vezető utakat, ezért ha valaki szíve választottával találkozni akar, az vagy a kutra megy, vagy a kutra vivő uton várja be kedvesét. Ezért mosolyognak olyan boldogan a képünkön bemutatott leányok is, bizonyára reájuk is vár valaki a kúton, akire éppen nem haragszanak ezért a merész-ségeért.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

G—s. Ügyes gondolat, melynek nem tudott megfelelő köntöst adni, a páthosz hangja néha megbicsaklik. — **K. F.** Sorát ejtjük majd. — **F. Margit úrhölgynek.** 1. Igen, mindkettő ingyenes. 2. Hogyne, külföldieket csakúgy, mint magyar bélyegeket. — **H. Sz. I.** Még mindig nem mutat emelkedést. Így kezdi: «Reám nézve el van veszve az a nap»... stb. Sem poétikus, sem magyaros! — **D. Gy.** Jó. Sorát ejtjük. Az ne aggaszsa, a szerkesztőség és a kiadóhivatal két teljesen különálló intézmény! — **H. Gy.** Rostálunk majd, s csak a tisztá szemeiket vesszük ki, mert nem az a fő, hogy sokat írjon valaki, hanem hogy jól! — **Nőgyűlölő.** Az elég érdekes tartalmat nagyon-nagyon hosszú lére eresztette. Tömörebben kellett volna kidolgoznia; a «heccz» vagy négyszer fordul elő benne! Drámáját küldje be valamelyik színház titkárságához, ha használhatják, felhasználják! — **H. E.** A számrejtvény sorra kerül. — **K. J.** A vége félreérthetetlenül világos. No, ez olyan műben, mely fiatal leányok kezébe kerül, még sem szabad. Egyéb kifogásunk nincs ellene. — **N. F.** Kevesetmondó história s rajznak nem elég élesek a körvonalak. — **R. A.** Sorát ejtjük. — **A. M.** A kérdezettnek címét nem tudjuk. Tudtunkkal nincs olyan lap. Vizsgát sehol sem kell letenni, ha kitanulta, beléphet az üzletbe. — **Gy.-i jósnő.** Az előfizetők számát és nevét a szerkesztőség már csak azért sem árulhatja el, mert nem tudja, de a kiadóhivatal sem teheti azt meg, a szokásos szabályok kötik. — **K. I.** Isten mentsen, hogy mi «szekiroznók» önt, és hogy mi másnak több szívességet teszünk, mint önnek, de higgye el, annyi a közlemény, hogy csupán az önének egy külön mellékletet kellene adnunk, ezt pedig minden udvariasságunk és előzékenységünk mellett sem tehetjük! — **Zimányi B. úrnak.** Ha szóban elmondhatnók feleletünket, akkor megértené hallgatásunk okát. Márczius 15-ik napján különben majd megtudja. — **Sz. B.** Sorba tettük. — **Ifj. Cs. A.** Téved, mert az egyik számban (Petőfi számban) benne van a rege. Ez a kettő nem felel meg. — **X.** Nagy hang, de azért annak is határt kell szabni: illő, csinos határt, csak úgy válik be! — *Több kéziratról a jövő számban.*

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Faragó Simon.**

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Prófeta-utca 7. szám.